

студента, але найголовніше завдання викладача – кінцевий результат – підвищення рівня якості знань студентів, розвиток професійних здібностей, підготовка висококваліфікованих спеціалістів.

Література

1. Бех І.Д. Принципи інноваційної освіти // Освіта і управління. – 2005. – Т.8. – С.7 – 21.
2. Богданова І.М. Педагогічна інноватика: навч. посіб. – О.: ТЕС, 2000 – 165 с.
3. Дуткевич Т.В. Особливості формування мотиваційного компонента готовності майбутніх педагогів до інтерактивної взаємодії з учнями // Вісник післядипломної освіти – К.: Геопринт, 2009. – Вип. 11. – Ч.2. – С. 95 – 102.
4. Киянко-Романюк Л.А. Зарубіжна і національна практика розвитку критичного мислення в учнів і студентів // Вища освіта в Україні. – 2004. – №4. – С. 109 – 113.
5. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. – К., 1989. – 608 с.
6. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання. – К., 2007. – 144 с.
7. Технології розвитку критичного мислення учнів./ Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С., Макінстер Д. – К.: «Плеяди», 2006. – 220 с.
8. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська. – К.: А.С.К., 2001 – 256 с.
9. Ягоднікова В.В. Інтерактивні вправи та ігри. – Харків: Вид. група «Основа», 2009 – 144 с.

Власенко Л. Л., Варибрус В. П., Туз Н. В. НАУКОВЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Статтю присвячено обґрунтуванню наукового та методичного забезпечення професійної освіти в умовах інтенсифікації процесу навчання.

Стаття посвячена обґрунтуванню наукового та методичного забезпечення професійного образования в условиях интенсификации процесса обучения.

The article deals with the justification of the scientific and methodical support of professional education under the conditions of an intensification of the learning process.

Ключові слова: вища освіта, професійна підготовка, науково-методичне забезпечення, навчальний процес.

Постановка проблеми в загальному вигляді. За останні роки педагогічна наука розв'язуючи завдання підготовки фахівців з принципово відмінними навичками, вміннями, мисленням, накопичила відповідні науково - обґрунтовані методики, але планомірна робота щодо практичного їх впровадження ще ведеться недостатньо. Це викликано тим, що різко знизилась роль навчально-методичних кабінетів в удосконаленні змісту підготовки професійних кадрів у сучасних умовах та впровадженні в навчально-виховний процес досягнень науки та передового досвіду.

Мета статті – обґрунтувати наукове та методичне забезпечення професійної освіти в умовах інтенсифікації процесу навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Одне із основних завдань вирішення цієї проблеми полягає в тому, щоб поєднати наукове та методичне забезпечення вищої освіти, підтримуючи неперервний ланцюг: науковий пошук – методична розробка – впровадження в практику. Але найперше – розробка змісту освіти, що відповідав би потребам нашої держави, адже відомо, що недостатня технічна грамотність, невисока професійна культура для виробництва – теж саме, що застаріла техніка та відстала технологія.

Проблему науково-методичного забезпечення навчального процесу в різних закладах освіти досліджували Я.Я. Болюбаш, О.А. Дубасенюк, В.А. Козаков, М.Ф. Степко, Ю.В. Андріяко, Г.Є. Гребенюк, І.П. Лащик, Г.О. Шемелюк, С.М. Гончаровта ін.

Виклад основного матеріалу. Зростання потоку наукової інформації, що є характерною ознакою сучасного розвитку суспільства, а також підвищення рівня вимог до обсягу базових знань молоді зумовлюють необхідність інтенсифікації процесу навчання. Останнє можливе лише при успішному розв'язанні проблеми науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу у навчальному закладі. Правильно організоване науково-методичне забезпечення системи занять з кожної дисципліни дозволяє підвищити інформаційну ємність навчального матеріалу, забезпечує притаманну йому наочність, розширює можливості для самостійної пізнавальної діяльності студентів і активізує їх мислення, сприяє впровадженню наукової організації праці як викладача, так і студентів. Водночас науково-методичне забезпечення навчально-виховного процесу буде дійовим лише при реалізації системного підходу, який забезпечує глибоке вивчення організації фахової підготовки, проектування і створення принципово нової організації навчального процесу [7, с. 105]. Основна робота в цьому напрямі – це науково-методичні дослідження розробки змісту неперервної освіти; визначення переліку базових дисциплін, що викладаються в професійних закладах; визначення змісту знань, його структурної складової на окремих ступенях освіти, у відповідних програмах; розробка державних стандартів, які визначатимуть оптимальний обсяг знань для кожного з цих ступенів; впровадження інтегрованих навчальних дисциплін. Оновлення змісту професійної освіти передбачає надання йому фахової спрямованості, визначення оптимальної структури та змісту професійної, загально технічної підготовки фахівців на рівні досягнень науки, техніки, технології та світового досвіду. [5, с. 5]

Аналізуючи термін «науково-методичне забезпечення», ряд науковців намагаються розкласти його на складові та виділяють три компоненти: «забезпечення», «наукове забезпечення», «методичне забезпечення». Забезпечення передбачає оптимальне функціонування навчального процесу на всіх його етапах.

Під науковим забезпеченням розуміють теоретичні основи забезпечення навчального процесу засобами загальної педагогіки, дидактики, методики, теорії управління, психології, соціології, наукознавства та дотримання галузевих вимог. Основна вимога до наукового забезпечення – достатній науковий рівень теоретичних матеріалів. На цій основі до наукового забезпечення входять навчальні плани і програми; науково-методична, навчально-методична та початкова література, зокрема альтернативні підручники і навчальні посібники; програми виробничої практики; наукове обґрунтування наочності та технічних засобів навчання; наукове обґрунтування інформаційно-комп'ютерного забезпечення навчального процесу тощо.

Набагато складнішим є поняття «методичне забезпечення». Методичне забезпечення традиційно вважається практичною частиною науково-методичного забезпечення, є комплексним і складається з двох частин: методичного наукового та методичного практичного [6, с. 50].

Таким чином, науково-методичне забезпечення навчального процесу розглядається в єдності теоретичного та практичного його забезпечення зі збереженням логічної послідовності наукового пошуку, методичних розробок та їх впровадження у практику.

Науково-методичне забезпечення освіти здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, іншими центральними органами виконавчої влади, що мають у своєму підпорядкуванні вищі навчальні заклади, науково-методичними установами та вищими навчальними закладами.

Вимоги до науково-методичного забезпечення навчального процесу регламентуються державними документами. В сучасних умовах основною вимогою до наукового забезпечення є достатній теоретичний рівень матеріалів. Науково-методичне забезпечення вищої освіти здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки, іншими центральними органами виконавчої влади, що мають у своєму підпорядкуванні вищі навчальні заклади, науково-методичними установами та вищими навчальними закладами.

Науково-методичне забезпечення вищої освіти включає підготовку навчальної і наукової літератури та забезпечення нею вищих навчальних закладів. Підготовка та забезпечення вищих навчальних закладів навчально-методичною документацією повинна відповідати змісту навчання, визначеному стандартами вищої освіти. Методичне забезпечення переважно розробляється на прикладному рівні, однак воно повинно мати належний загальнотеоретичний рівень.

Науково-методичне забезпечення навчального процесу включає: державні стандарти освіти; навчальні плани; навчальні програми з усіх нормативних і вибіркових навчальних дисциплін; програми навчальної, виробничої й інших видів практик; підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять; індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів з навчальних дисциплін; контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять; контрольні роботи з навчальних дисциплін для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу; методичні матеріали для студентів з питань самостійного опрацювання фахової літератури, які визначає викладач, циклова комісія, навчальний заклад освіти.

Сучасна науково-методична розробка повинна відповідати освітньо-кваліфікаційній характеристиці, освітньо-професійній програмі підготовки студентів за визначеним напрямом та містити поряд з традиційними елементами інноваційні компоненти. Інноваційний шлях удосконалення науково-методичного забезпечення передбачає інтеграцію навчально-освітнього та науково-пізнавального процесів, що забезпечить надання студентам сучасних наукових знань, сприятиме оволодінню ними методології їх отримання й використання під час навчання та на протязі всього життя [3, с. 33], [1, с. 39].

Підсумовуючи результати організаційно-методичної роботи коледжу, узагальнюючи досвід сучасних підходів до розробки та видання навчальних посібників, підручників, ми поділяємо думку О.В. Жегус [4], що пропонує інноваційну концепцію сучасного науково-методичного забезпечення. Інновації полягатимуть в оптимізації педагогічної структури науково-методичної розробки, що передбачає наповнення її структурними елементами. У сучасних розробках поряд з традиційними компонентами вже пропонуються складові, спрямовані зацікавити користувачів, як правило, вони є

носієм додаткової інформації, яка може виходити за межі теоретичного матеріалу.

Сучасний підручник чи навчальний посібник повинні розроблятися, спираючись на останні наукові досягнення в тій чи іншій області знань, а теоретичний матеріал доцільно підкріплювати практичними фактами, прикладами з діяльності підприємств, супроводжуватися ілюстраціями [2, с. 105].

Створення науково обґрунтованої системи методичної роботи та методичного забезпечення – об'єктивна необхідність і водночас важлива умова формування професіоналізму викладачів, розвитку їх педагогічної творчості.

Висновки. Отже, сучасне науково-методичне забезпечення навчального процесу передбачає створення принципово нових методичних рекомендацій, навчальних посібників, використання активних методів навчання та поєднання теорії і практики. Ми також відносимо і підготовку спеціальних посібників, розробку проблемних завдань, застосування спеціальних наочних посібників, використання інформаційних технологій навчання.

Література

1. Впровадження інноваційних технологій на уроках спецдисциплін / Олена Новікова // Профтехосвіта. – 2013. – №4. – С. 36-39.
2. Дубініна А.А. Формування бази методичного забезпечення інформаційно-комунікаційних технологій викладання дисциплін на кафедрі товарознавства та експертизи товарів / А.А.Дубініна, Г.А. Селютіна, Т.В.Щербакова // Тези XII Всеукраїнської науково-методичної конференції, 25 вересня 2015р. – Х.: ХДУХТ, 2015. – С. 349-350.
3. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. – Х.: Вид. Група «Основа», 2012. – 176 с. – (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).
4. Жегус В.О. Інноваційна концепція сучасного науково-методичного забезпечення навчального процесу / В.О. Жегус // Матеріали VI Всеукраїнської науково-методичної конференції, 24 жовтня 2008р. – Х., 2008. – С. 9-11.
5. Ничкало Н.Г. Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: прогностичний аспект / Н.Г. Ничкало // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: тези звітної науково-практичної конференції (м. Київ, 29-30 березня 2010 року) / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за ред. В.О.Радкевич. – К.: ІПТО НАПН України, 2010. – С. 3-7.
6. Педагог професійної школи [Текст]: Методичний посібник (за матеріалами Третього Всеукраїнського науково-методичного семінару “Інноваційні методики у професійній підготовці кваліфікованих робітників автотранспортної галузі” / За заг. ред. Л.В. Нестерової. – К. : ФО-П Поліщук О.В., 2011. – Вип. 4. – 300 с.
7. Сучасні педагогічні технології в освіті: збір. наук.-метод. праць / за ред. О. Г. Романовського, Ю. І. Панфілова. – Харків: НТУ «ХП», 2012. – 224 с.